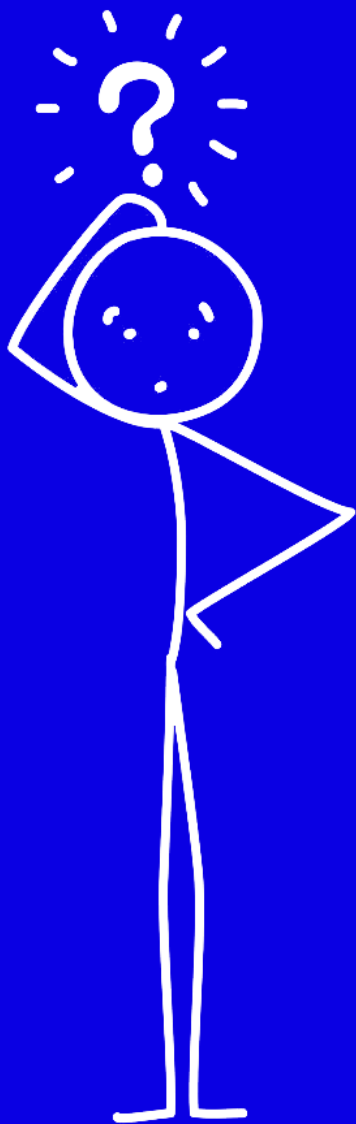

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

CPCD
Centar za promociju civilnog društva

OTVORENA MREŽA

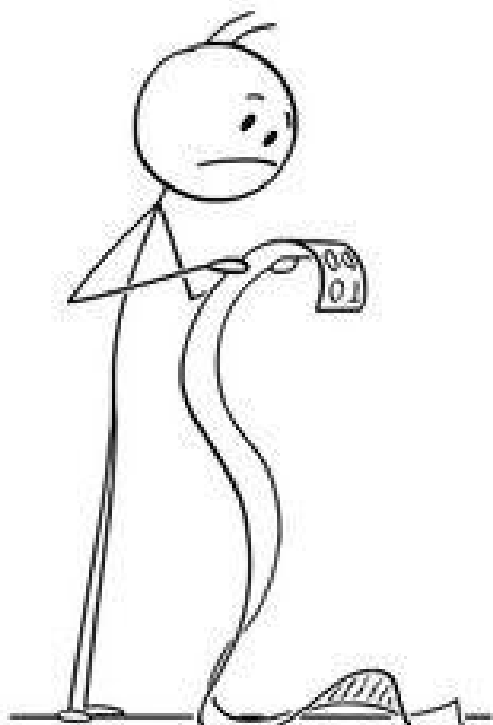
www.imep.ba

**IMEP-ov
e-book
br. 3**

**ŠTA JE ZABRANJENO U
MEDIJSKIM SADRŽAJIMA**

#usaidbih #USAinBiH #CPCDbA
#OM #IMEP

Goran Bregović kaže da sve što je dobro ili goji ili je nemoralno. Slično je u novinarstvu - sve što je jednostavno, „sočno“ ili najprivlačnije za publiku je - zabranjeno!

IMEP-ov e-book br. 3

www.imep.ba

Facebook: [objavi.ba](https://www.facebook.com/objavi.ba)

Instagram: [imep.ba](https://www.instagram.com/imep.ba)

Twitter: [imep.ba](https://twitter.com/imep.ba)

Android i iOS: [objavi.ba](https://www.imep.ba)

**#USAinBiH #usaidbih
#CPCDBa #OM #IMEP**

U novinarstvu, a tako i građanskom novinarstvu, ne smije biti tračeva, neprovjerenih priča, olakih zaključaka, stereotipa kao „svi su isti“

i slično. Iza svakog objavljenog reda ili slike, pa i sekunde video-materijala mora stajati rad, provjera informacija i javni interes, a prije objave svakog reda teksta, slike ili sekunde videa valja se pitati kome je to važno, zašto, da li nekom nanosimo štetu i ako nanosimo – da li je ona veća ili jača od interesa javnosti.

Prijatno čitanje
i sretna primjena
:)

LAŽNA VIJEST

je medijski sadržaj
koji u

sebi sadrži nedvosmisleno
pogrešne tvrdnje, odnosno
informacije koje ne
odgovaraju činjenicama. Za
razliku od greške u
izvještavanju, lažna vijest je
informacija koju je neko
izmislio

i predstavio kao stvarnu
vijest ili je objavio znajući da
nije tačna.

IMEP-ov e-book br. 3

www.imep.ba

Facebook: [objavi.ba](https://www.facebook.com/objavi.ba)

Instagram: [imep.ba](https://www.instagram.com/imep.ba)

Twitter: [imep.ba](https://twitter.com/imep.ba)

Android i iOS: [objavi.ba](https://www.objavi.ba)

[#USAinBiH](https://twitter.com/USAinBiH) [#usaidbih](https://twitter.com/usaidbih)

[#CPCDBa](https://twitter.com/CPCDBa) [#OM](https://twitter.com/OM) [#IMEP](https://twitter.com/IMEP)

DEZINFORMACIJA je
pogrešno predstavljena
činjenica ili činjenica
stavljena u neodgovarajući
kontekst.

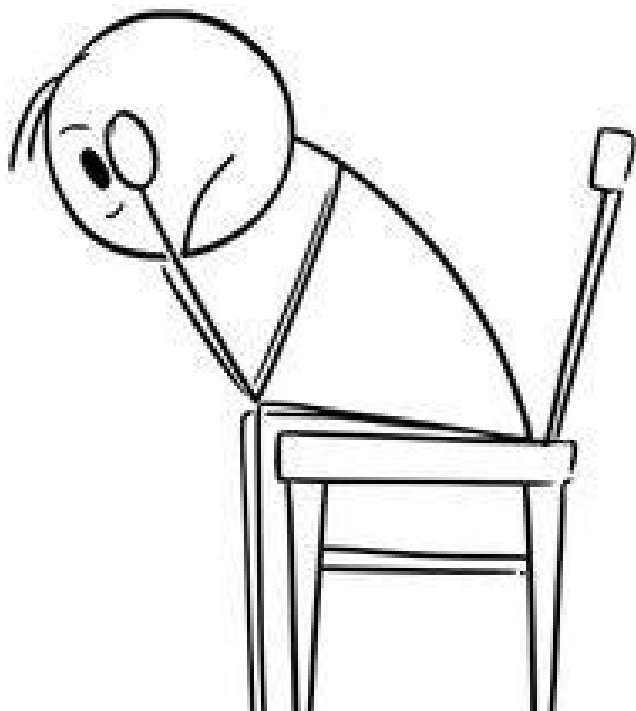
Ona je "miks" činjenica i
netačnih informacija ili
poluistina.

U nekim slučajevima je
rezultat nepreciznog ili
nepotpunog prenošenja
vijesti čime je promijenjeno
njeno izvorno značenje i
konzument naveden na
pogrešne zaključke o
problemu ili pojavi o kojima
novinar/ka izvještavaju.
Za razliku od lažne vijesti,
dezinformacija nije potpuno
izmišljena, ali nije ni istinita.

NEPROVJERENA

INFORMACIJA je špekulacija, glasina, trač ili druga nepotvrđena informacija predstavljena kao činjenica.

Posebno su problematične one informacije koje ne samo da nisu provjerene, već su i neprovjerljive jer se odnose na događaj o kom nešto zna samo “anonimni izvor“, bez ikakvih dokaza. Svaka kredibilna informacija mora biti utemeljena na činjenicama i biti provjerena na tri izvora.

IMEP-ov e-book br. 3

www.imep.ba

Facebook: [objavi.ba](https://www.facebook.com/objavi.ba)

Instagram: [imep.ba](https://www.instagram.com/imep.ba)

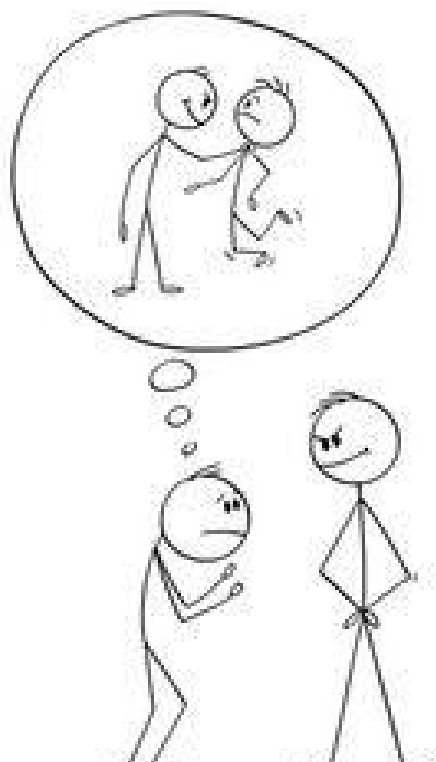
Twitter: [imep.ba](https://twitter.com/imep.ba)

Android i iOS: [objavi.ba](https://www.objavi.ba)

**#USAinBiH #usaidbih
#CPCDBa #OM #IMEP**

SPIN je medijski izvještaj koji nastoji da skrene pažnju javnosti s nekog događaja, sadržaja ili činjenice koji su u tom trenutku u fokusu javnosti. Cilj ove manipulacije je da poništi ili umanjí negativne efekte koje taj izvještaj ili događaj imaju ili bi mogli imati za pojedince ili grupe, najčešće iz svijeta politike, ali i iz ekonomije i biznisa, i uvijek se javlja kao reakcija na neki drugi izvještaj ili događaj. Spin je neprihvatljiv jer odvlači pažnju od važnih događaja ili procesa i zamagljuje njihov stvarni značaj.

HUŠKANJE ili podsticanje na diskriminaciju i netoleranciju bi bilo stalno i uporno ponavljanje da su neki pojedinac ili određena grupa loši, da je sve što urade destruktivno po javni interes. U novinarstvu je to strogo zabranjeno, a inače je krivično djelo. Osim toga, ima li potrebe da ponavljamo da je govor mržnje najgora pojava u javnom prostoru i da je apsolutno neprihvatljiv?

IMEP-ov e-book br. 3

www.imep.ba

Facebook: [objavi.ba](https://www.facebook.com/objavi.ba)

Instagram: [imep.ba](https://www.instagram.com/imep.ba)

Twitter: [imep.ba](https://twitter.com/imep.ba)

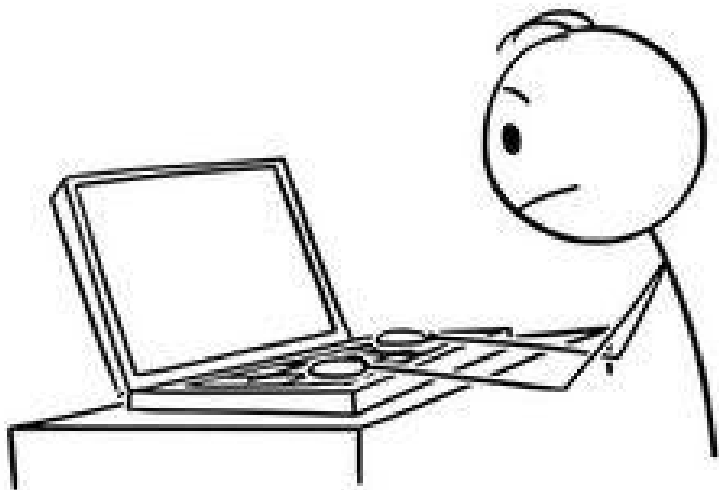
Android i iOS: [objavi.ba](https://www.imep.ba)

**#USAinBiH #usaidbih
#CPCDBa #OM #IMEP**

STEREOTIP

je pojednostavljeno i pretjerano uopšteno, najčešće negativno predstavljanje neke društvene grupe - naroda, rase ili grupe ljudi koji imaju određene zajedničke osobine. Kao medijski sadržaj je apsolutno neprihvatljiv, ali je i opasan jer onog ko čita informacije pune stereotipa navodi na pogrešan zaključak, a možda i neprihvatljive radnje.

DISKRIMINACIJA je svako nejednako postupanje prema bilo kome na osnovu etničke pripadnosti, nacionalnosti, rase, religije, pola, seksualnog opredjeljenja, fizičke onesposobljenosti ili mentalnog stanje. Aluzije na nečiju etničku grupu, nacionalnost, rasu, religiju, pol, seksualnu opredjeljenost, fizičku onesposobljenost ili mentalno stanje mogu biti napravljene samo onda kada su u direktnoj vezi sa slučajem o kom novinari izvještavaju.

IMEP-ov e-book br. 3

www.imep.ba

Facebook: [objavi.ba](https://www.facebook.com/objavi.ba)

Instagram: [imep.ba](https://www.instagram.com/imep.ba)

Twitter: [imep.ba](https://twitter.com/imep.ba)

Android i iOS: [objavi.ba](https://www.objavi.ba)

#USAinBiH #usaidbih

#CPCDBa #OM #IMEP

Zadaća medija,
novinara i građana
novinara je da
zaustave huškanje,
razbijaju stereotipe i
eliminišu
diskriminaciju.

KLIKBEJT je naslov koji je privlačan, ali ne odgovara sadržaju teksta. Ne mora uvijek biti dezinformacija, ali bi mogao biti ako sadrži informaciju koje u sadržaju na koji se odnosi uopšte nema. U vrijeme kada veliki broj korisnika/ca interneta svoje informacije dobiva putem društvenih mreža - klikbejt može biti jednako štetan kao i dezinformacije koje se pojavljuju u samom medijskom sadržaju.

IMEP-ov e-book br. 3

www.imep.ba

Facebook: [objavi.ba](https://www.facebook.com/objavi.ba)

Instagram: [imep.ba](https://www.instagram.com/imep.ba)

Twitter: [imep.ba](https://twitter.com/imep.ba)

Android i iOS: [objavi.ba](https://www.objavi.ba)

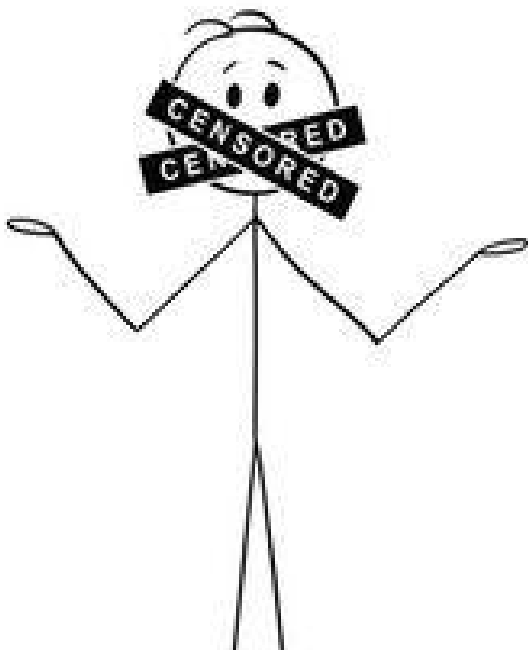
**#USAinBiH #usaidbih
#CPCDBa #OM #IMEP**

PRIKRIVENO OGLAŠAVANJE je plaćeni

oglas koji je predstavljen kao medijski sadržaj s uredničkom obradom.

Pravila novinarske profesije, kao i medijski kodeksi, nalažu da svi promotivni tekstovi koji se nađu u uredničkom dijelu medija (dio s profesionalnim novinarskim sadržajima – vijestima, izvještajima, analizama...) moraju biti jasno naznačeni kao reklame ili plaćeni sadržaj jer konzumenti medija moraju znati šta je informacija, a šta reklama.

SATIRA je kritika određenih pojava, procesa, osoba ili postupaka kroz humor. Satirični sadržaji koji se pojavljuju u medijima često su zasnovani na izmišljenim vijestima koje autor koristi da bi naglasio pojavu koju ismijavanjem želi izložiti kritici. Satirični sadržaj uvijek mora biti obilježen kao satira jer u protivnom može biti shvaćen kao stvarna informacija, a tada je lažna vijest!

IMEP-ov e-book br. 3

www.imep.ba

Facebook: [objavi.ba](https://www.facebook.com/objavi.ba)

Instagram: [imep.ba](https://www.instagram.com/imep.ba)

Twitter: [imep.ba](https://twitter.com/imep.ba)

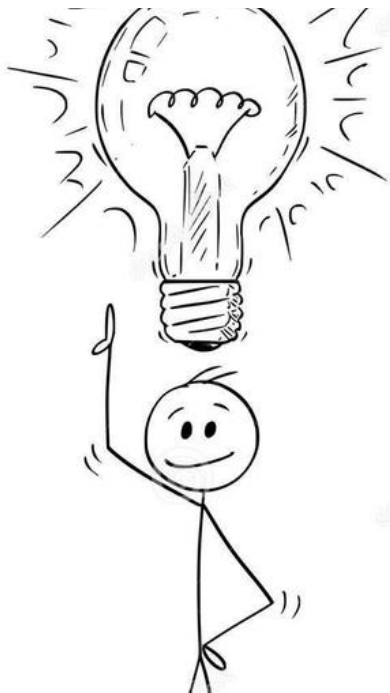
Android i iOS: [objavi.ba](https://www.imep.ba)

#USAinBiH #usaidbih

#CPCDBa #OM #IMEP

CENZURA je uklanjanje iz javnog prostora onih tema koje nosioci vlasti ili vlasnici medija smatraju štetnim po svoje ili interese nekih osoba ili grupa koje žele zaštititi. Opasnija od cenzure je auto-cenzura - kada neki medij ili novinar/ka odbijaju da se bave određenim temama ili ljudima da bi ih zaštitili ili da se nekom „ne zamjere“. I jedna i druga pojava imaju dugu Istoriju, ali su neprihvatljive u kontekstu kreiranja medijskih sadržaja i rada u javnom interesu jer onemogućavaju javnost da dobije pravovremenu i provjerenu, profesionalno obrađenu informaciju, nisu u funkciji javnog interesa.

PSEUDONAUKA ili lažna nauka je medijski sadržaj koji određena mišljenja, stavove, vrijednosti ili nalaze koji nisu dobiveni naučnom metodom predstavlja kao naučna otkrića ili činjenice. Pseudonauka često ide “ruku pod ruku” s teorijama zavjere, a i jedna i druga manipulacija konzumenta informacija mogu navesti na pogrešan trag.

IMEP-ov e-book br. 3

www.imep.ba

Facebook: [objavi.ba](https://www.facebook.com/objavi.ba)

Instagram: [imep.ba](https://www.instagram.com/imep.ba)

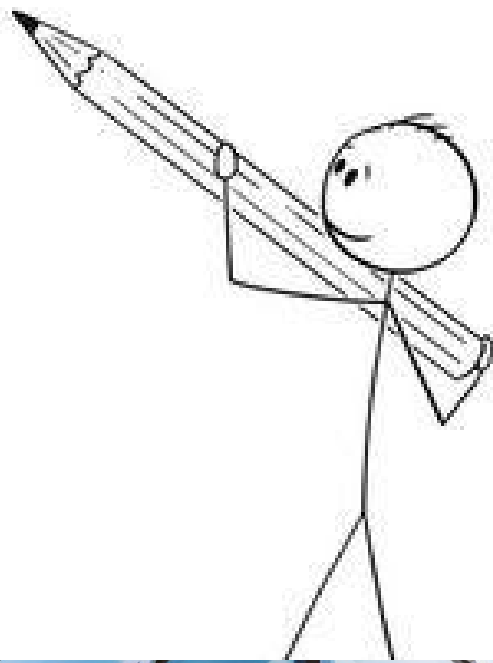
Twitter: [imep.ba](https://twitter.com/imep.ba)

Android i iOS: [objavi.ba](https://www.objavi.ba)

**#USAinBiH #usaidbih
#CPCDBa #OM #IMEP**

Pokret antivaksera je tipičan primjer pseudonaučnog ponašanja. Instagram je, recimo, cenzurisao Madonu jer je objavila pseudonaučni sadržaj!

Mnogo je lakše biti
novinar i građanin novinar
kada objavljujete istinu i
provjerene informacije.

IMEP-ov e-book br. 3

www.imep.ba

Facebook: [objavi.ba](https://www.facebook.com/objavi.ba)

Instagram: [imep.ba](https://www.instagram.com/imep.ba)

Twitter: [imep.ba](https://twitter.com/imep.ba)

Android i iOS: [objavi.ba](https://www.imep.ba)

**#USAinBiH #usaidbih
#CPCDBa #OM #IMEP**

Za provjeru činjenica
i kao pomoć u svojim
istraživanjima možete se
pozivati na Zakon o
slobodi pristupa
informacijama o čijoj
primjeni je IMEP kreirao
tutorijal

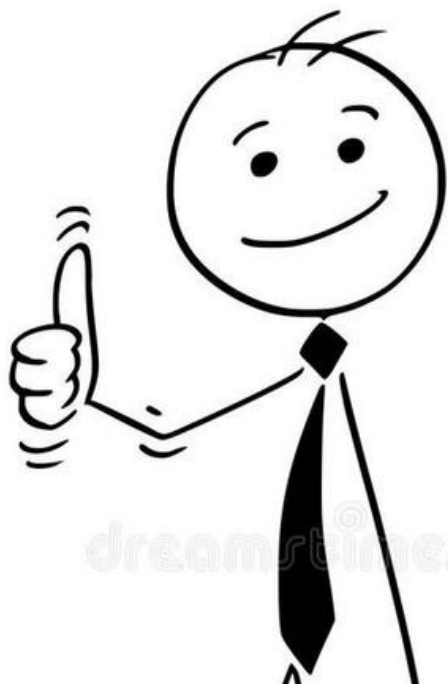
[https://www.youtube.com/
watch?v=-
O9cPX_CiJc&feature
=youtu.be](https://www.youtube.com/watch?v=-O9cPX_CiJc&feature=youtu.be)

Osim toga
uvijek se za pomoć i
konsultacije možete
obratiti IMEP-timu:
[https://www.youtube.com/
watch?
v=v8qhUsmu9k0&feature=
youtu.be](https://www.youtube.com/watch?v=v8qhUsmu9k0&feature=youtu.be)

Ostalo znate: registrujete se na imep.ba, tekst i fotografije učitate klikom na "Objavi svoju vijest" - više detalja o tome u e-booku br.1 na linku

<https://imep.ba/2020/05/08/vodic-za-registraciju-gradana-novinara/>

Audio ili video snimak koji ste napravili svojim telefonom možete učitati na svoj youtube-kanal, a na imep.ba učitati link.

IMEP-ov e-book br. 3

www.imep.ba

Facebook: [objavi.ba](https://www.facebook.com/objavi.ba)

Instagram: [imep.ba](https://www.instagram.com/imep.ba)

Twitter: [imep.ba](https://twitter.com/imep.ba)

Android i iOS: [objavi.ba](https://www.imep.ba)

**#USAinBiH #usaidbih
#CPCDbA #OM #IMEP**

Nemojte se dvoumiti - građansko novinarstvo je aktivizam za koji vam ne trebaju posebna sredstva, pripreme ili saradnici, a možete promijeniti svijet!

IMEP vas čeka!

Ovaj proizvod je dio Programa osnaživanja nezavisnih medija (IMEP) koji je omogućen zahvaljujući velikodušnoj podršci američkog naroda preko

Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaji su odgovornost CPCD-a i OTVORENE MREŽE i ne odražavaju nužno stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Država.